

Nieuwsbrief ERF Updates - Nummer 14, 2016

Nummer 14, 2016

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:1271](#) 24-06-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:1285](#) 24-06-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:1272](#) 24-06-2016

Hof

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2016:1763](#) 10-06-2016

Rechtbank

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2016:3417](#) 24-06-2016

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2016:3064](#) 09-06-2016

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2016:3043](#) 01-06-2016

RECHTSPRAAK

Testamentair bewind. Machtiging voor verkoop woning minderjarige erfgenamen.

De testamentair bewindvoerder en voogdes verzoeken namens twee minderjarige kinderen van erflaatster aan de kantonrechter om machtiging voor de verkoop en levering van erflaatsters woning. De bewindvoerder heeft voor de transactie toestemming van de voogdes nodig (art. 4:169 lid 1 onder a BW). De voogdes heeft voor het geven van deze toestemming machtiging van de kantonrechter nodig (art. 1:345 lid 1 onder a BW). De kantonrechter vat het verzoek op als een verzoek van de voogdes om machtiging voor deze toestemming en verleent deze.

De kinderen hebben liquide middelen nodig voor eigen studiekosten. Het onderhoud van de woning kan niet uit hun vermogen worden voldaan. Voorts acht de kantonrechter van belang dat de minderjarigen, ook na de overdracht, in de woning kunnen blijven wonen.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 24-06-2016

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2016:3417

Zaaknummer: 4575293 UT VERZ 15-19927

Rechters: A.A.T. van Rens

Wetsartikelen: 1:345 BW en 4:169 BW

RECHTSPRAAK

Artikel 21 lid 5 SW 1956 (WOZ-waarde) niet in strijd met EVRM, aldus ook Hoge Raad.

De Hoge Raad wijst de cassatiemiddelen tegen het arrest van Hof Den Haag van 30 september 2015 (ECLI:NL:GHDHA:2015:2774) af, zonder nadere motivering (art. 81 lid 1 Wet RO).

In deze casus was erflaatster in 2011 overleden. Voor de tot de nalatenschap behorende woning ging de inspecteur uit van de WOZ-waarde voor het jaar 2011 (waardepeildatum 1 januari 2010).

Het hof oordeelde dat artikel 21 lid 5 SW 1956 (2011) niet in strijd is met het EVRM. Dit volgt uit het arrest van de Hoge Raad van 21 februari 2014 (ECLI:NL:HR:2014:339). Ook het beroep van de erfgenaam op HR 3 april 2015 (ECLI:NL:HR:2015:812, stapeling van forfaits in box 3 inkomstenbelasting), wees het hof af. Bij de waardering van woningen voor de erfbelasting is volgens het hof geen sprake van een stapeling van forfaits.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 24-06-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:1285

Zaaknummer: 15/05181

Rechters: C. Schaap, Th. Groeneveld en J. Wortel

Wetsartikelen: 21 SW 1956 en 1 Eerste Protocol EVRM

RECHTSPRAAK

Schenking en misbruik van omstandigheden. Bewijslastverdeling.

Broer en zuster erven van moeder. Volgens de zuster zijn onderhandse schenkingen van moeder aan broer vernietigbaar vanwege misbruik van omstandigheden.

Hof Arnhem-Leeuwarden (ECLI:NL:GHARL:2014:6224) vond de stelling van de zuster niet zonder meer aannemelijk en gaf haar gelegenheid haar stelling te bewijzen, welk bewijs zij vervolgens niet rond kreeg.

De Hoge Raad vernietigt thans de hofuitspraak en verwijst het geding naar een ander hof.

De zuster heeft – als rechtsopvolger onder algemene titel (erfgenaam) van moeder, en daarmee dus als ‘schenker’ – een beroep gedaan op vernietigbaarheid van de schenkingen, aldus de Hoge Raad. Dochter heeft feiten en omstandigheden gesteld ter onderbouwing van haar betoog en zo voldaan aan de ingevolge artikel 7:176 BW op haar rustende stelplicht. Bij die stand van zaken had het hof toepassing moeten geven aan artikel 7:176 BW door op de broer de bewijslast te leggen dat de schenkingen *niet* door misbruik van omstandigheden tot stand zijn gekomen, of door te oordelen dat deze verdeling van de bewijslast in de gegeven omstandigheden in strijd met de eisen van redelijkheid van billijkheid zou zijn. Van dat laatste had het hof dan uitdrukkelijk verantwoording moeten afleggen en tot uitdrukking moeten brengen welke (door de broer gestelde) feiten deze afwijking van de hoofdregel van artikel 7:176 BW rechtvaardigen.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 24-06-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:1272

Zaaknummer: 14/05926

Rechters: E.J. Numann, C.A. Streefkerk, A.H.T. Heisterkamp, G. de Groot en M.V. Polak

Wetsartikelen: 7:175 BW, 7:176 BW en 150 Rv

RECHTSPRAAK

Legitieme portie en overgangsrecht. Binnen vijf jaar aanspraak maken, opeisen kan later.

Vader laat bij zijn overlijden in 2001 (oud erfrecht) twee kinderen en zijn tweede echtgenote (stiefmoeder) achter. Omdat de kinderen beroep doen op hun legitieme portie wordt de testamentaire ouderlijke boedelverdeling van kracht. Hierdoor is stiefmoeder exclusief gerechtigd tot de gehele nalatenschap en heeft zij schulden aan de kinderen ter waarde van hun legitieme. Hun vorderingen zijn volgens het testament pas opeisbaar bij het overlijden van stiefmoeder, mede ter verzorging van haar.

In 2004 lost stiefmoeder kind A al af. Daarna blijkt dat een Zwitserse bankrekening ten onrechte niet is betrokken bij de vaststelling van de vorderingen van de kinderen en slaat de vlam in de pan.

De kinderen leggen ten laste van stiefmoeder conservatoir derdenbeslag bij de notaris. Stiefmoeder verweert zich hiertegen in kort geding. In hoger beroep weigert het hof het beslag op te heffen.

In cassatie stelt stiefmoeder dat het hof heeft miskend dat conservatoir beslag voor een niet-opeisbare vordering niet mogelijk is. Volgens de Hoge Raad is dit wel mogelijk (onder verwijzing naar de wetsgeschiedenis van art. 441 Rv en ECLI:NL:HR:1996:ZG2063).

Stiefmoeder stelt voorts dat de vordering van kind B is vervallen, omdat B niet binnen vijf jaar na vaders overlijden zijn legitieme portie heeft opgeëist. Volgens de Hoge Raad brengt een redelijke uitleg van artikel 128 lid 2 Overgangswet NBW mee dat B zijn bevoegdheid als legitimaris kon uitoefenen door het binnen vijf jaar afleggen van een verklaring als bedoeld in artikel 4:85 lid 1 BW, derhalve een verklaring dat hij zijn legitieme portie wenst te ontvangen. Daartoe was *niet* vereist dat hij binnen die termijn zijn legitieme portie ook daadwerkelijk opeiste.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 24-06-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:1271

Zaaknummer: 14/04377

Rechters: F.B. Bakels, C.A. Streefkerk, A.H.T. Heisterkamp, G. de Groot en M.V. Polak

Wetsartikelen: 128 Ow NBW, 4:85 BW en 441 Rv

RECHTSPRAAK

Uitleg testament samenwoners na geboorte kind.

Y heeft in 2003, voor het geval hij overlijdt zonder afstammelingen, zijn ongehuwde partner R tot enig erfgenaam benoemd. Eind 2004 krijgen X en R een kind. X overlijdt in 2013, zonder zijn testament te hebben herzien. Het kind stelt jegens de inspecteur dat R voor de helft mede-erfgenaam is en beroept zich op uitleg van het testament (art. 4:46 BW). Het kind trekt een parallel met het arrest van de Hoge Raad van 11 oktober 2013 (ECLI:NL:HR:2013:911), waarin erflaatster haar broer had benoemd tot erfgenaam om haar ouders te onterven. Aan deze erfstelling ging de rechter toen voorbij ten behoeve van de latere echtgenoot van erflaatster.

De rechtbank (ECLI:NL:RBDHA:2015:9406) oordeelde in dit geval dat het kind enig erfgenaam is krachtens versterkerrecht (art. 4:10 BW). Het is volgens de rechtbank niet aannemelijk geworden dat X *niet* heeft bedoeld om R als erfgenaam uit te sluiten na de geboorte van een kind. De enkele stelling dat nu sprake is van een situatie die geen weldenkend mens zou hebben gewild, is onvoldoende.

Het hof bevestigt het oordeel van de rechtbank. Uit de verzorgingsgedachte in het samenlevingscontract (verblijvingsbeding, pensioenaanwijzing) volgt ook niet dat het testament niet de wil van Y aangeeft. Het beroep van het kind om op basis van het gelijkheidsbeginsel het besluit van de staatssecretaris van Financiën van 25 maart 2013 (nr. BLKB 2013/88M) toe te passen, wijst het hof af. Geen van de in dit besluit genoemde gevallen doet zich hier voor, aldus het hof.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 10-06-2016

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2016:1763

Zaaknummer: BK-15/00975

Rechters: A.P.M. van Rijn, B.F.A. van Huijgevoort en W.M.G. Visser

Wetsartikelen: 4:10 BW en 4:46 BW

RECHTSPRAAK

BOF niet van toepassing op fictief erfrechtelijke verkrijging van artikel 13a SW 1956. Bezitseis niet vervuld.

A en B houden ieder 50% van de aandelen in een bv waarin zij een onderneming drijven. Door het overlijden van A valt een pensioenvoorziening vrij en daardoor neemt de waarde van de aandelen van B toe. B is geen erfgenaam van A.

De waardevermeerdering van de aandelen van B is belast met erfbelasting door de fictie van artikel 13a SW 1956. B doet ter zake beroep op de bedrijfsopvolgingsfaciliteit in de Successiewet 1956 (BOF). Tevergeefs, aldus de rechtbank.

Volgens de rechtbank is de bezitseis bij A niet vervuld (art. 35b SW 1956, art. 35c SW 1956, art. 35d SW 1956). Het gaat hier niet om aandelen van A, maar om aandelen van B zelf. Voorts vermeldt artikel 13a SW 1956 niet dat de aandelen *geacht* worden van erflater te zijn verkregen, maar alleen dat ze 'krachtens erfrecht' zijn verkregen. De verkrijgingsfictie van artikel 13a SW 1956 impliceert niet ook de fictie dat A de aandelen bezat (bezitsfictie), zoals de BOF vereist.

Overigens heeft de inspecteur volgens de rechtbank bij toepassing van artikel 13a SW 1956 in voldoende mate rekening gehouden met latente vennootschapsbelasting vanwege compensabele verliezen.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 09-06-2016

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2016:3064

Zaaknummer: AWB - 15 _ 5858

Rechters: R.A. Eskes, J.M.W. van de Sande en P.J. Tikken

Wetsartikelen: 13a SW 1956, 35b SW 1956, 35c SW 1956 en 35d SW 1956

RECHTSPRAAK

Uitleg testament. Testamentaire verplichting tot verdeling langstlevende-al.

Vader laat bij zijn overlijden in 2012 zijn echtgenote en hun zoon en dochter achter. In zijn testament uit 1989 heeft vader hen tot enige erfgenamen benoemd, 'onder de bepaling, dat bij de boedelscheiding zijner nalatenschap alle boedelbestanddelen, activa onder de last der passiva, aan zijn echtgenote zullen worden toegedeeld tegen schuldigerkenning (...) van de erfdelen der afstammelingen (...).'

Moeder wenst toedeling van de woning. De zoon weigert medewerking.

Volgens de rechtbank is geen sprake van een ouderlijke boedelverdeling, omdat het testament artikel 4:1167 oud BW niet noemt en uit vaders bewoordingen 'zullen worden toegedeeld' volgt dat dat er nog een leveringshandeling nodig is, wat bij een ouderlijke boedelverdeling niet zo zou zijn (art. 129 lid 3 Ow NBW, art. 3:186 lid 1 BW). Bij gebreke van een ouderlijke boedelverdeling heeft moeder inderdaad medewerking van de zoon nodig.

De zoon weigert, omdat hij verwacht dat de toedeling ertoe zal leiden dat zijn zuster wordt bevoordeeld en hij uiteindelijk zijn onderbedelingsvordering niet op moeders nalatenschap zal kunnen verhalen. De rechtbank wijst dit standpunt af. Het staat moeder vrij om haar geld te besteden zoals zij wil. De zoon heeft geen reden om niet mee te werken aan de laatste wil van vader. De rechtbank veroordeelt de zoon tot medewerking (art. 3:296 BW).

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 01-06-2016

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2016:3043

Zaaknummer: C/16/393937 / HA ZA 15-498

Rechters: E.E.M. van Abbe

Wetsartikelen: 3:186 BW, 3:296 BW, 4:46 BW, 4:1167 oud BW en 129 Ow NBW